

Junghaus Tímea

Szubaltern lázadás: a roma kortárs művészet fejlődéstörténete

Franz Fanon, Gayatri Spivak, bell hooks, Belinda Kazeem, Nicola Lauré al-Samarai és Walter Dignolo szövegeit olvasva és gondolataikat a kapitalizmus jelen állásához, a migrációhoz, rasszizmushoz, osztályokhoz, genderhez stb. kapcsolva szükségessé válik a jelenlegi roma ábrázolással és reprezentációval kapcsolatos kutatásaink reformálása, valamint egyfajta új terminológia és jelentés bevezetése, amely összekapcsolja a művészetet és a politikát a romakép és helyzet analízise során. A roma kortárs művészet fogalmának és gyakorlatának kialakulása erre tett kísérletet, története és recepciójának vizsgálata pedig igazolja hatékony működését.

Orsós Julianna

"A *ius soli* és a *ius sanguinis* a késő középkori Német-római Császárság zsidóságának vonatkozásában"

Az előadásban a zsidóság birodalmi jogi státuszával kapcsolatos korabeli értelmezéseket veszem sorra, és megpróbálok választ adni arra, hogy ezek miként korreláltak. Értelmezésem szerint sem a *ius sanguinis* (leszármazási, vérségi alapon szerzett állampolgárság) *ius soli* (a területi alapon szerzett állampolgárság) nem vonatkozott a birodalmi zsidóságra, a csoport nem részesült az „állampolgársággal” járó jogokból.

Elemzem majd a Német-római Birodalom és a *respublica Christiana* korabeli eszméjének kapcsolatát, valamint a zsidó és keresztény korporációk viszonyát. Kitérek a SchUM – városközösség jogi státuszára, a Hanza szövetséggel és más testületekkel való interakciójára, valamint Josel von Rosheim birodalmi képviselői szerepére, *episcopus Iudaeorum* (zsidók püspöke)-ként birtokolt jogkörére.

Meglátásom szerint a zsidóság a XV. század végén – XVI. század elején válik vallási csoportból társadalmi csoporttá a birodalmi joggyakorlatban. Sok minden más mellett ezt bizonyítja, hogy a fent említett két testület nem csak vallási-kulturális szerepet töltött be, hanem gazdaság érdekképviseleti szervként, ill. jogorvoslati eszközként is funkcionált.

Bogdán Péter

Egy kirekesztett etnikum integrációját segítő/gátló oktatási programok, tervek, projektek a pedagógiai szaksajtó tükrében 1978 és 1998 között

1978 és 1998 között a pedagógiai szaksajtóban neveléstudósok, oktatáspolitikusok, oktatási szakértők és közírók tollából különböző oktatási stratégiák, oktatási modellek és módszerek láttak napvilágot arra vonatkozóan, hogy a roma gyermekeket miként lehetne vagy miként kell nevelni, de mindezidáig nem született olyan összefoglaló-elemző mű, amelynek segítségével ki lehetne mutatni, hogy ezek az elképzelések a tárgyalt húsz évben milyen koncepciók, illetve nevelési paradigmák szerint rendeződtek el. Hipotézisem szerint a vizsgált két évtizedben legalább hét neveléspolitikai koncepció jelent meg a nevelési szaklapokban: a roma tematika negligálása, asszimiláció, integráció, szegregáció, a cigánykérdés etnikus kérdésként való felfogása, a cigánykérdés szociális kérdésként való felfogása, valamint a multi- és interkulturalizmus, de arra is fény derül, hogy a többségi társadalom tagjainak felszínesnek mondható tudása volt a roma történelemről, ezért nem látták át, hogy a szegénység állapota miként fonódott egybe évszázadok alatt egy etnikummal, amelyből következőleg a romák szociális problémákból adódó nehézségeit, jellemzőit, etnikus sajátosságként kezelték, azaz a cigány gyermekekre vonatkozó oktatási modellek, stratégiák nagy többségének a kiinduló pontja etnikus és nem szociális volt, amely által az etnikus modellek elbuktak, míg a szociális modellek sikeresek lettek.

Trendl Fanni

Cigány/roma diplomások életútjának vizsgálata

Doktori disszertációmban cigány/roma diplomások életútját vizsgálom. Érdeklődésem alapvetően arra irányul, hogy az egyetemi/főiskolai éveik alatt részt vettek-e támogató programokban, és ha igen, az milyen kontextusban kerül elő az interjúban, milyen értékek kötődnek hozzá. Ezen keresztül szeretnék hipotéziseimre választ kapni.

Hipotézisem:

1. Az életútinterjúk során az alanyok említik a támogatást, melyet egyetemen/főiskolán kaptak.
2. Az interjúalanyok fontosnak/elengedhetetlenek ítélik ezeket a programokat a diplomaszerezés szempontjából.

3. A képzést és személyes támogatást nyújtó ösztöndíjprogramokat hatásosabbnak ítélik a megkérdezettek.

Dinók Henriett Éva

Gyűlölet-bűncselekmények. A megkülönböztetett figyelem indokai.

A kutatás célja, hogy átfogó képet nyújtson a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos hazai és külföldi tapasztalatokról, a jogalkotás, a jogalkalmazás, a hivatalos adatgyűjtési rendszer és a jó gyakorlatok szempontjából. A kutatás során megvizsgálom, hogy a jogalkotónak mely kérdésekben kell állást foglalni a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó szabályozás kialakítása során, elsősorban az egyes szabályozási modelleket és védett csoportokat illetően. Ehhez kapcsolódóan pedig igyekszem rámutatni az egyes szabályozási modellek előnyeire és hátrányaira, valamint ismertetni a kiemelt büntetőjogi figyelemre vonatkozó különböző pro és kontra nézeteket. A jogalkalmazás területén a különböző jó gyakorlatok segítségével igyekszem bemutatni a fejlesztendő területeket, ezek fényében pedig céloim javaslatokkal szolgálni a magyar jogalkalmazók számára. Végül a probléma valós súlyának felismeréséhez elengedhetetlen a gyűlölet-bűncselekmények valós kiterjedésének ismerete, így az adatgyűjtési rendszerek és a magyar adatgyűjtési kötelezettség mögött álló nemzetközi előírások vizsgálata is a kutatás részét képezik.

Bogdán Mária

A rasszizmus modern formái a médiában - a magyarországi romák médiareprezentációja

A társadalmi csoportok megítélését és identitásuk alakulását befolyásolják a róluk szóló médiatartalmak. Éppen ezért meghatározó fontosságú annak vizsgálata, hogy milyen jelentések mentén konstruálódik meg az a médiakép, amit a romákról látunk, és ennek megértéséhez ugyanilyen hangsúlyos kérdés az is, hogy mihez képest alakul ez a reprezentációs gyakorlat. Mindezek segítségével definiálhatjuk azt a pozíciót, ami a romák társadalmi jelenlétét jellemzi, és ennek tükrében a társadalmi tér is értelmeződik. Előadásomban eddigi vizsgálódásaim tükrében arról beszélek, hogy a romákról alkotott előítéletes médiakép, hogyan helyezi a társadalmi térben az idegen pozíciójába a romákat.

Orsós Anna

Nyelvi helyzet, nyelvoktatás, nyelvtanárképzés. Vizsgálatok és gondolatok a beás nyelv megőrzésének lehetőségeiről

Az előadásban a beás nyelv leírásán, a nyelvhasználó közösség szociolingvisztikai vizsgálatán túl arról is átfogó képet kapunk, hogy ebben a kérdésben is milyen nagy feladatok előtt áll a hazai oktatásirányítás. Ha jog az anyanyelvi oktatás, akkor egy magát demokratikusnak valló társadalomban meg kell teremteni a jogérvényesítés elemi feltételeit.

Máté Dezső

Generációs változások a Roma diplomások életútjában, a társadalmi reziliencia hatása

A kutatás célja a reziliencia hatásmechanizmusainak feltárása az 1980-as évek után született magyarországi roma diplomások körében. Céлом megvizsgálni azokat a láthatóan sikeres folyamatokat, rugalmas alkalmazkodásokat, amelyek esetükben történt. Hipotézisem szerint a mai roma értelmiségiek többsége részese volt az oktatási intézmények szelektív és diszkriminatív rendszerének, esetükben mégis nagymértékű társadalmi mobilitás ment végbe. A folyamatos bizonyítási és megfelelési kényszer esetükben egy új identitást alakít ki, akaratuktól függetlenül. Kutatási kérdésem az említett generáció társadalmi reziliencia változásaira fókuszál. Kérdés, hogy az esetleges traumák az egyén életében milyen újabb változásokat eredményeznek.

Antal István

Roma elitképzés – roma szakkollégiumok

Előadásomban átfogó képet szeretnék nyújtani a hallgatóságnak a mai felsőoktatási roma tehetséggondozásával foglalkozó intézményrendszerről. Bővebben elemzem a roma szakkollégiumi kezdeményezést. Bemutatásra kerülnek az szakkollégiumi rendszer létrejöttének elméleti keretei, a történeti aspektusai és ismertetem a hatályos jogszabályi környezet, melyben az intézmények működnek. Végül beszélek az szakkollégiumok képzéséről és közösségépítő szerepükről.

Kállai Ernő

Cigánynak lenni Magyarországon – a roma közösségek rendszerváltozás utáni helyzetének társadalmi összefüggései

A rendszerváltozás utáni változások azt a reményt keltették a roma közösségekben, hogy a kisebbségi lét jogi elismerése után nem csak folytatódik a '60-as években megindult modernizáció, hanem felgyorsul, kiteljesedik az egyenlő hozzáférés esélye az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz. A csodavárók azonban nem számoltak a magyar társadalomban végbemenő változásokkal, a gazdasági válsággal, a szélsőséges ideológiák újbóli felbukkanásával, megerősödésével, a cigányellenesség társadalmi normává erősödésével. A civil szerveződési kísérletek sorozatos kudarca után változatlanul csak a „mindenható állam” segítségével reménykednek az elmúlt évszázadban erre szocializált, egzisztenciálisan kiszolgáltatott emberek. Ez a válsághelyzet azonban nem új, többször, hasonló módon zajlott már a roma közösségek megjelenése óta Magyarországon. Az előadás a legfontosabb társadalmi összefüggések rövid felvázolásával arra keresi a választ, hogy sikerül-e a már kipróbált eljárások segítségével enyhíteni a társadalmi együttélés konfliktusait, vagy most egy új, nehezebben feloldható problémával állunk szemben.